

7. Деякі питання здійснення контролю за діяльністю Фонду соціального страхування : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 р. № 555 // Офіційний вісник України 2015 р., № 64, стор. 298, стаття 2123.
8. Голова Правління Фонду соціального страхування забарикадувався аби не пустити Громадську раду ФССУ на засідання. 23 жовтня 2018 р. // https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2207291139494053&id=1648122125410960

Васецький Артем Олександрович,

студент Дніпропетровського державного Університету
внутрішніх справ

Науковий керівник

Косяченко Ксенія Едуардівна

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВІДМІННІСТЬ ПРАВОЗДАТНОСТІ ТА ДІЄЗДАТНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТІВ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Важливим елементом правосуб'єктності є дієздатність. О. О. Красавчиков яскраво проілюстрував відмінність між правоздатністю і дієздатністю із урахуванням їх тісного взаємозв'язку. Вчений відзначає: «Якщо одна з них окреслює коло того, що може мати, то інша – перш за все, що може створити для себе своїми діями суб'єкт права» [1, с. 114]. Щодо виділення дієздатності як складової правосуб'єктності у фінансово-правовій науці єдиного підходу й досі не сформовано, кожен з фахівців акцентує увагу на різних аспектах. Проте усталеним є розуміння її як здатності реалізовувати права та обов'язки, якими наділений суб'єкт. Дещо інакше підходить до характеристики дієздатності М. В. Костів. Зокрема, вчений вказує на доцільність розгляду дієздатності як «особливої якості правосуб'єктності, яка служить умовою реалізації прав і обов'язків» [2, с. 72]. Погодимось із правником в частині того, що дієздатність – певна умова реалізації прав та обов'язків, проте зауважимо, що вона не може вважатися ознакою правосуб'єктності, оскільки виступає складовою останньої, її внутрішнім елементом.

Конструктивною й аргументованою є, на наш погляд, думка М. В. Карасьової стосовно того, що у установ як суб'єктів фінансового права, так само як і у органів державної влади та підприємств, правосуб'єктність становить собою правоздатність і дієздатність одночасно. При цьому межі такої праводієздатності (правосуб'єктності) визначені їх фінансовими правами та обов'язками (повноваженнями) [3, с. 87 – 88]. Дійсно, розмежувати правоздатність та дієздатність установ, підприємств та організацій на практиці неможливо.

Стосовно деліктоздатності, як здатності суб'єктів нести юридичну відповідальність за вчинення правопорушень, нам імпонує підхід, за якого вона належить до дієздатності. Це пов'язано із тим, що перш ніж мати «можливість» нести відповідальність за неправомірні дії чи бездіяльність, слід мати можливість виконувати обов'язки, визначені законодавством. Так, бюджетні установи як учасники фінансових правовідносин наділені фінансовою дієздатністю, у складі якої міститься й фінансова деліктоздатність – встановлена нормами фінансового права «можливість» нести фінансову відповідальність.

На підставі проведеного аналізу робимо такі висновки: (а) фінансова правосуб'єктність бюджетних установ – це здатність бюджетних установ бути суб'єктом фінансового права та фінансових правовідносин, зміст якої полягає у здатності мати права та обов'язки, закріплені у нормах фінансового законодавства, реалізовувати їх та нести фінансову відповідальність у разі їх неналежного виконання (або невиконання); (б) у складі фінансової правосуб'єктності виокремлюють 1) фінансову правоздатність (здатність мати права і обов'язки, закріплені нормами фінансового законодавства) та 2) фінансову дієздатність (здатність реалізовувати права і обов'язки, закріплені нормами фінансового законодавства, та нести фінансову відповідальність у разі їх неналежного

виконання (або невиконання); (в) існує два різновиди правосуб'єктності бюджетних установ: 1) загальна (галузева) – фінансова правосуб'єктність; 2) спеціальна (видова) – бюджетна, податкова, валютна й т. д. (залежно від того, у яких відносинах беруть участь бюджетні установи).

Бібліографічні посилання:

1. Советское гражданское право: Учебник. В 2 т. / под ред. О.А. Красавчикова. Москва: Высшая школа, 1968. Т. 1. с. 114.
2. Костів М. В. Поняття та елементи адміністративної правосуб'єктності юридичних осіб. Науковий вісник Чернівецького університету. 2004. Вип. 236. Правознавство. с. 72.
3. Карасева М. В. Финансовое право. Общая часть: учебник. Москва: Юристъ, 2000. с. 87–88.

Возна Дар'я Вікторівна,

студентка юридичного факультету, групи ЮД-645
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Андрієвська Л.О.,

викладач кафедри

цивільно-правових дисциплін

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

На сьогоднішній день, кваліфікація психічного стану особи є надзвичайно важливою в цивільному судочинстві, оскільки вона суцільно впливає на рішення, яке буде прийнято судом, зокрема дійсності заповіту або договору дарування та ін. Визнання особи недієздатною ставить під сумнів укладання будь яких правочинів, які особа укладає постійно на протязі свого життя і які можуть бути оскаржені в судовому порядку. Надзвичайно важливим є кваліфіковане, уважне та професійне рішення експерта, оскільки саме від нього залежить майбутнє особи дієздатність якої була поставлена під сумнів.

Питання особливостей судово-психіатричної експертизи в цивільному судочинстві активно досліджували у своїх працях: А. Аубакірова, В. Гончаренко, І. Гора, Є. Зайцева, А. Кудрявцева, В. Курдюков, А. Мохов, С. Пропастин, І. Стародубов, В. Ходанович, С. Шум, В. Юрчишин.

Судово-психіатрична експертиза в цивільному процесі набуває останніми роками дедалі більшого значення у зв'язку з постійним збільшенням кількості справ у цивільному судочинстві. Основна мета судово-психіатричної експертизи – захищати цивільні права та інтереси психічно хворих осіб, які є учасниками цивільного процесу. Правовий стан громадянина – учасника цивільних відносин визначається такими його ознаками, як правоздатність та дієздатність. Цивільна правоздатність — це "здатність мати цивільні права і обов'язки. Правоздатність громадянина виникає з моменту його народження і припиняється смертю". Володіти правоздатністю означає, що громадянин може мати в особистій власності майно, користуватися житлом та іншим майном, успадковувати і заповідати майно, вибирати професію і місце проживання, мати права автора витворів науки, літератури та мистецтва, відкриття, винаходу, раціоналізаторської пропозиції, а також інші майнові та особистісні немайнові права [1].

Висновок судово-психіатричного експерта є особистим джерелом доказів, тобто інформація, яка в ньому викладається, відображає елементи подій минулого (майбутнього – у разі розгляду в суді справи про визнання особи недієздатною/обмежено дієздатною) або її наслідки не безпосередньо, а проходячи через особистість експерта, який ці елементи пояснює, інтерпретує і подає як нові дані про факти, що стають доказами у справі [2].

Судову експертизу вважають самостійним юридичним інститутом, який охоплює поняття експерта як фізичної особи, яка здійснює процес експертного дослідження, і поняття експертизи як дії експерта, а висновок експертів є самостійним видом доказів за адміністративними, цивільними